

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/315/2021
Identifikačné číslo spisu:	1516201903
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1516201903.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: N. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXXX/X, D. zast. Advokátska kancelária LawService, s.r.o., so sídlom Stráž 3/223, Zvolen, IČO: 36 861 723 proti žalovanému: O. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, R. zast. Advokátska kancelária STOKLASA & STOKLASOVÁ s.r.o., so sídlom Farská 25, Nitra, IČO 36 856 282, za účasti intervenienta na strane žalovaného: MH Invest II, s.r.o., so sídlom Trnavská cesta 100, Bratislava, IČO: 50 021 150 zast. Advokátska kancelária REDANT s. r. o., AK so sídlom Konventná 6, Bratislava, IČO: 53 682 581, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 16C/118/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 25. novembra 2020, č.k. 25Co/25/2020-249, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaný má proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Intervenient na strane žalovaného má proti žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 30. októbra 2019 č.k. 16C/118/2016-173 v napadnutej zamietajúcej časti, v časti náhrady trov konania napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Súd prvej inštancie rozsudkom určil, že žalobkyňa je podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľnosti v kat. území A., obec R., okres R. pozemku registra „E“ parc. č. XXXX, trvalé trávne porasty v podiele X/XX a pozemku registra „E“ parc. č. XXXX trvalé trávne porasty v podiele 1/12. Vo zvyšnej časti sa žaloba zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie na daný skutkový stav aplikoval § 137 písm. c) CSP, § 132 ods. 1 OZ, § 133 ods. 2 OZ, § 37 ods. 1 OZ, § 47 ods. 1 OZ, § 6 ods. 6 zák. č. 282/2015 Z.z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim, § 228 ods. 2 CSP, § 3 ods. 5 zákona č. 175/1999 Z.z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií, § 575 ods. 1 OZ a uviedol, že žalobkyňa po pripustení zmeny žaloby žiadala v jednej časti určiť, že bola vlastníčkou nehnuteľnosti ku dňu vyvlastnenia nehnuteľnosti, t.j. požadovala určenie práva podľa § 137 písm. c) CSP, pričom dospel k záveru, že žalobkyňa nemá na požadovanom určení vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam ku dňu vyvlastnenia naliehavý právny záujem, keďže žiadala určiť vlastnícke právo späť, t.j. k okamihu vyvlastnenia. V danej súvislosti poukázal na to, že žalobkyni ide len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná. Žalobkyňa nemôže mať naliehavý právny záujem na požadovanom určení, pretože vzhľadom na vznik predkupného práva štátu po uzatvorení zmluvy ale pred vznikom vlastníckeho práva vkladom do katastra nehnuteľností (pričom predkupné právo štátu bolo následne uplatnené), nikdy žalobkyňa nebola a ani nemohla byť zapísaná ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti. Nenadobudla ani nemôže nadobudnúť vlastnícke právo. Nemôže mať naliehavý právny záujem ani z dôvodu uplatňovania si náhrady za vyvlastnenie, pretože náhrada sa týka vzťahu medzi spoločnosťami MH Invest s.r.o. a MH Invest II s.r.o. V druhej časti žaloby sa domáhala určenia spoluvlastníckeho práva k nevyvlastneným nehnuteľnostiam v k. ú. A., KNE, parc. č. XXXX a XXXX. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že predmetné nehnuteľnosti boli predmetom kúpnej zmluvy zo dňa 20.07.2015. V danej časti dospel k záveru, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem. Strany sporu uzatvorili platnú kúpnu zmluvu. Nie je sporné, že k zápisu vlastníckeho práva na podklade predmetnej zmluvy nedošlo a žalovaný je stále zapísaný ako spoluvlastník predmetných nehnuteľností.

3. Odvolací súd poukázal na to, že predmetom odvolacieho konania bola zamietajúca časť rozsudku a rozhodnutie o trovách konania. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že je vo výroku vecne správny, ale nesprávne zdôvodnený. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie založil na nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne, pretože účelom žaloby nebola zmena vlastníka, ale vyplatenie náhrady za vyvlastnený pozemok, ku ktorému žalobkyňa nikdy nenadobudla vlastnícke právo. Odvolací súd sa s názorom súdu prvej inštancie o naliehavom právnom záujme stotožnil, keď poukázal na to, že súd nemôže vziať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti, avšak v čase vyhlásenia rozhodnutia netrvajú. Súd prvej inštancie konštatoval, že náhrada za vyvlastnené pozemky bola zložená do úschovy na súde v konaní vedenom pod sp. zn. 18U/4/2016, na základe čoho mal zároveň skúmať naliehavý právny záujem na danom určení v súvislosti so zloženou zálohou. Žalobkyňa v konaní predložila rozhodnutie o vyvlastnení v prospech spoločnosti MH Invest, s.r.o. z ktorého vyplýva, že za vyvlastnené pozemky patrí spoločnosti MH Invest II, s.r.o. náhrada podľa § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z. z. Z dôvodu prebiehajúcich súdnych konaní týkajúcich sa určenia vlastníckeho práva k vyvlastňovaným pozemkom bola časť náhrady zložená do súdnej úschovy a keďže sú peniaze v súdnej úschove, mal súd prvej inštancie skúmať postup súdu v konaní o súdnych úschovách. Žalobkyňa teda neosvedčila naliehavý právny záujem na danom určení ani z tohto podstatného dôvodu, pretože sa môže domáhať nároku v konaní o úschovách. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej výrokovej časti ako vecne správny potvrdil stotožniac sa s nedostatkom naliehavého právneho záujmu na danom určení.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala z § 420 písm. f) CSP.

5. Poukazujúc na ustanovenia o prerušení konania namietala, že v konaní poukazovala na to, že rozhodnutie o vyvlastnení je napadnuté správnu žalobou na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 11S/261/2016 a úschova je zložená na Okresnom súde v Nitre, keď výsledok tohto konania môže mať vplyv i na toto konanie, keďže môže dôjsť k zrušeniu rozhodnutia o vyvlastnení. Ďalej namietala, že arbitrárnym je záver súdu, že keďže sa jedná o určenie práva v minulosti, tak nemôže byť daný naliehavý právny záujem, lebo by nedošlo k zmene vlastníka, ktorý je v súčasnej dobe vedený na LV, avšak mala za to, že sa rieši aktuálna otázka, a to komu má byť náhrada vyplatená, pričom odvolací súd

sa s touto argumentáciou v odvolaní nevysporiadal a nezaoberal sa posúdením konkrétnych skutkových okolností posudzovanej veci, t.j. prebiehajúce konanie o určenie vlastníckeho práva, vyvlastnenie, úschova vyvlastňovacej náhrady. Za daných okolností nemôže obstať záver, že by sa mala domáhať plnenia v konaní o úschovách, a to vzhľadom na množstvo účastníkov v konaní o úschovách, kde by takisto bolo potrebné vykonávať dokazovanie ohľadne okolností uzatvorených zmlúv. Zároveň namietla, že keďže odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie mal skúmať naliehavý právny záujem v súvislosti so zloženou náhradou, tak je zrejmé, že vec posudzoval podľa iných ustanovení než súd prvej inštancie, avšak bez toho, aby sa mohla dovolateľka k aplikácii týchto ustanovení vyjadriť.

6. Dovolateľka mala za to, že nesprávny procesný postup súdu spočíva jednak v nedostatku riadneho odôvodnenia a tiež v tom, že v dôsledku nesprávneho právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces.

7. Dovolateľka navrhla, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho zrušil a priznal jej nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Zároveň žiadala odložiť právoplatnosť rozsudku súdu prvej inštancie v spojitosti s rozsudkom odvolacieho súdu dôvodiť, že došlo k zloženiu finančných prostriedkov do úschovy súdu, pričom vydanie úschovy závisí od výsledku jednotlivých konaní.

8. Intervenient na strane žalovaného navrhol zamietnuť dovolanie ako aj návrh dovolateľky na odklad právoplatnosti rozhodnutí a žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Poukázal na to, že dovolateľka nenamietala nedostatky v jeho procesnom postupe, ale napáda právne posúdenie odvolacieho súdu v otázke prípustnosti podanej žaloby. K námietke dovolateľky, že rozhodnutie súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok riadneho odôvodnenia intervenient poukázal na zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu č. 1/2016. K námietke, že odvolací súd posudzoval vec podľa iných právnych ustanovení poukázal na to, že odôvodnenie odvolacieho súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu tým, že dovolateľka neosvedčila naliehavý právny záujem na danom určení ani z hľadiska konania o úschovách nemožno považovať za určujúce alebo rozhodujúce pre záver súdu o nedostatku naliehavého právneho záujmu, ale len za jeden z dopĺňujúcich argumentov. Nemožno teda hovoriť o situácii, že by sa jednalo o „nové“ ustanovenie právneho predpisu.

9. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol zamietnuť dovolanie ako aj návrh dovolateľky na odklad právoplatnosti rozhodnutí a žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania stotožňujúc s obsahom vyjadrenia intervenienta.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

11. Dovolateľka namietala nedostatok riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia ako aj to, že odvolací súd nepostupoval podľa § 382 CSP a nevytvoril procesný priestor na vyjadrenie sa k dovtedy nepoužitým ustanoveniam právneho predpisu. Ďalej namietla nesprávne právne závery o nedostatku naliehavého právneho záujmu.

12. K námietkam dovolateľky vo vzťahu k odôvodneniu rozsudku dovolací súd poukazuje na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval § 137 písm. c) CSP, ktoré aplikoval a z ktorého vyvodil právny záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, na

základe čoho žalobu zamietol (odseky 7. až 11. odôvodnenia). Dovolací súd poukazuje na to, že súdy dospeli k záveru, že žiadané určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti sa malo vzťahovať ku dňu vyvlastnenia, teda išlo len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, t.j. o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná a zároveň odvolací súd doplnil, že dovolateľka sa môže domáhať tejto náhrady za vyvlastnenie pozemku v konaní o úschovách podľa CMP. Odvolací súd teda k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu dospel na podklade viacerých skutkových zistení a v súvislosti s nimi prijatých právnych záverov.

13. K porušeniu postupu podľa § 382 CSP odvolacím súdom dovolací súd poukazuje na to, že odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP), keď na posudzovaný prípad neaplikoval žiadne ustanovenie všeobecného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a bolo pre rozhodnutie veci rozhodujúce. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie pritom vyplýva, že sa zaoberal tým, či má dovolateľka naliehavý právny záujem a v napadnutej časti dospel k záveru, že dovolateľka nemá naliehavý právny záujem poukazom na to, že žiadala určiť vlastnícke právo spätne. Odvolací súd svoj právny záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu dovolateľky založil na rovnakom právnom názore, pričom tento doplnil tým, že keďže je v danej veci finančná náhrada za vyvlastnenie zložená v súdnej úschove, môže sa dovolateľka domáhať nároku v konaní o úschovách podľa CMP. Oba súdy teda zhodne založili svoje rozhodnutia na právnom posudzovaní naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c) CSP, t. j. na vec aplikovali rovnaké ustanovenie všeobecného právneho predpisu. Preto pokiaľ dovolateľka založila daný dovolací dôvod len na namietaní, že odvolací súd posudzoval vec podľa iných ustanovení, než súd prvej inštancie, bez toho aby sa k nemu mohla vyjadriť, ktorými ustanoveniami mala zrejme na myslí ňou bližšie nevymedzené ustanovenia Civilného mimosporového poriadku v časti upravujúcej konanie o úschovách, na ktorých ale odvolacie rozhodnutie založené nebolo, je vylúčené, aby odvolací súd založil svoje rozhodnutie na iných právnych záveroch vo vzťahu k namietanému ako súd prvej inštancie. Odvolací súd spor neposudzoval podľa iných ustanovení zákona a na vec nesubsumoval také ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci súdom prvej inštancie neboli použité, t.j. odvolací súd ustanovenia konania o úschovách žiadnym spôsobom neposudzoval a ani z nich nevychádzal, preto nemohol ani prijať v tomto smere iné právne závery ako súd prvej inštancie, ktoré by pre jeho rozsudok boli rozhodujúce.

14. K námietke dovolateľky vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci dovolací súd poukazuje na to, že tvrdenia o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu, v zásade nemožno právne kvalifikovať ako dovolací dôvod podľa 420 písm. f) CSP, pokiaľ nedosahujú intenzitu nepreskúmateľnosti, t.j. takú vadu, ktorá neumožňuje dovolaciemu súdu pochopiť spôsob, akým dospel súd nižšieho stupňa k svojmu záveru. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Dovolaťka v danej súvislosti namietala nesprávnu aplikáciu práva, keď mala za to, že súdy dospeli k nesprávnym právnym záverom o nedostatku naliehavého právneho záujmu. Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci a nie nesprávny procesný postup súdu. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd nedostatok naliehavého právneho záujmu CSP odôvodnil ústavne konformným spôsobom, t.j. dostatočne a relevantne, umožňujúc dovolaciemu súdu pochopiť spôsob, akým dospel k svojmu záveru. Odvolací súd dostačujúco odôvodnil, prečo dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu, a to jednak poukazom na určenie vlastnícke právo spätne a zároveň možnosťou domáhať sa nároku v konaní o úschovách podľa CMP.

15. Najvyšší súd zistil, že otázka naliehavého právneho záujmu na určení vlastníckeho práva v druhovo rovnakej dovolacej veci žalobkyne Pauly Miklášovej bola rozhodnutá v uznesení najvyššieho súdu sp.zn. 7Cdo/104/1021 zo dňa 31.05.2022 s odôvodnením bod 30 nasledovne : „V prejednávanej veci bola nepochybne otázkou zásadného právneho významu otázka existencie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na žalovanom určení, ktorá mala vplyv na výsledok odvolacieho konania - zamietnutí žaloby. Jej právne posúdenie (vyriešenie) odvolacím súdom záviselo od posúdenia podstatných okolností vyplývajúcich zo skutkového stavu veci. Dovolací súd za smerodajné považoval závery odvolacieho súdu, že žiadané určenie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti sa malo vzťahovať ku dňu

vyvlastnenia, teda išlo o deklarovanie vlastníckeho stavu do minulosti. Nešlo o žalobu, ktorá rieši aktuálnu otázku a v danom prípade nejde ani o prípad určovacej žaloby ako prostriedku ochrany už porušeného práva, pretože žalobkyňa touto žalobou nesleduje zosúladienie zhody zápisu vo verejnom registri so skutočným právnym stavom (zápis jej vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti), ale ide jej len o vyplatenie náhrady za vyvlastnenie pozemku, teda o plnenie, ktorého sa môže domáhať žalobou na plnenie, v ktorom konaní by sa otázka vlastníckeho práva posudzovala ako otázka predbežná. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd na podklade viacerých skutkových zistení a v súvislosti s nimi prijatých právnych záverov, dospel k záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na predmetnom určení".

16. Najvyšší súd v zmysle uvedeného odmietol dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

17. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020).

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.